

VSŽŽ

Daniel Nosek

Tonda vběhl do vchodu neznámého domu. Na chvíli byl v bezpečí. Sotva popadal dech. Srdce mu tlouklo, ale přesto měl uši nastražené na sebemenší ruch z ulice. Pronásledovala ho banda. Zřejmě se jednalo o gorily, jenž si platil majitel čerpací stanice, kterou vykradl. Nemohl si pomoc jinak. Před půl rokem přišel o práci a jinou se mu nepodařilo sehnat. Nebylo divu. Doba byla zlá. Zákonodárci se spojili s továrníky a výsledkem jejich snažení byl zákon na ochranu zaměstnavatelů proti útokům ožebračovaných zaměstnancům. Když se pak někdo nedopatřením provinil porušením kolektivní smlouvy, a to se stávalo běžně, neboť pracovní podmínky byly nelidské, nekompromisně dostal vyhazov na hodinu. To samé se stalo Tondovi. Ještě dnes si živě vybavoval hádku se šéfem. Nebylo mu nic platné, že celou firmu spolu se šéfem vybudovali. Časy se změnily. Zatímco dříve dobré jméno zaměstnance znamenalo vše, nyní se pravidla přijímání do firmy řídily podle silnějších konexí. A tak Tonda dostal výpověď, aby uvolnil místo šéfovi kamarádovi ze školy. A toho si byl vědom. Pokusil se šéfa vydírat. Neodhadl však jeho sílu. Přišel tak nejen o práci, a o pošramocenou pověst v podobě zápisu o pracovním prohřešku do zápočtového listu, ale navíc dostal u soudu podmínku.

Pravda, do vězení nemusel. Ale co mu to bylo platné, když si kolonky v zápočtovém listu všiml každý případný zaměstnavatel a tak musel brát pouze práci načerno. Tu dělal závozníka, tu zase hlídače. Obdržel pár korun, zcela sedřený z kůže se musel opět podívat po něčem novém. Tímto stylem se rodinné úspory rychle ztenčily a přišla další rána osudu. Distributoři plynu a elektrické energie přerušili své dodávky a jeho rodinu ponechali napospas osudu.

Zoufalý, ustaraný a několik týdnů nemytý si vytipoval čerpací stanici v nedalekém městě, stopnul si auto a skryt v houští si počkal na noc a vloupal se do ní. Ještě na cestě zpět domů Tonda vyrušila banda neznámých lidí. Všichni byli oděni do kožených bund s velkým límcem, který halil silné krky. V obličejích připomínali taliány a když na Tonda promluvili a požadovali peníze, nezdálo se, že by akceptovali odmítnutí.

Tonda dostal strach a dal se raději na útěk.

Až později ho napadlo, zda náhodou nemají něco společného s jeho vloupáním. Pokud ano, majitel musel mít v budově zabudovaný alarm, či nějaký kamerový systém, když ho jeho gorily vysledovali tak rychle. Aspoň si to teď o svých pronásledovatelích myslel.

Navíc někde cestou vytratil svůj mobil.

Mohl zkusit zavolat některému ze svých kamarádů a požádat je o pomoc. Nebo na policii. Ne! Na policii ne. Měl podmínku a za tohle by šel sedět a své rodině by ještě víc ublížil.

Ale to je jedno. Stejně neměl ponětí, kde o něj přišel.

Navíc, čas hrál proti němu.

„Stůj!“

„Nám neutečeš!“

„My si tě stejně najdeme...“

„Chlapy! Určitě zaběhl do toho činžáku. Jinde být nemůže.“

Tonda děs a hrůzu nahánějící křik jeho pronásledovatelů vytrhl z úvah. Cítil, jak mu docházejí síly.

Přece se jim nevzdá! Dodával si odvalu.

Umřu tak jako tak! Ale aspoň s úctou.

Rozběhl se po schodech do horních pater. Doufal, že se schová v některém z bytů. Ale marně hledal otevřené dveře, či nějaké zákoutí. Na klepání a prosbu o pomoc nebyl čas. Gang ukrajoval jeho náskok rychleji, než čekal.

„Rychle za ním! Ty tu počkej, kdyby nám přece jen proklouzl!“ zavelel, zřejmě vůdce party, na hubeného parťáka v přízemí. Zbytek gangu se vydal poznat dům podrobněji.

Tonda počítal muže podle dupotu a hlasů. Odhadoval na nejméně pět mužů. Nemá nejmenší šanci na přežití. Zoufalý vyběhl až na půdu, zabouchl za sebou dveře a zatarasil je poblíž stojícím stolem. I skrz zavřené dveře doléhal z chodby dusot bot a rozléhal se po celé půdě. Děsivou scénu dokreslovala tma, jenž byla pouze na dvou místech rozkrojená úzkým kuzelem světla od střešních oken. Tonda zavřel oči, aby se rychleji přizpůsobil šeru a on mohl se lépe zorientovat. Pro jistotu napřáhl před sebe ruce a rozběhl se vsříc tmě, jenž nekompromisně skrývala dávno zapomenutá tajemství půdních prostor. Když doběhl do prvního kuzele, napadlo ho zmást pronásledovatele otevřením střešního okna.

Útěk touto cestou, při pohledu na skosení trámů střechy, rovnou zavrhl. Sotva by si na ní stoupl, sklouzl by po ní jak po másle až na ulici.

Raději zvolil druhé řešení v podobě předstíraného útěku.

Vyhledal starý botník a přišoupl ho pod okno. Vyhoupal se na něj a okno otevřel dokořán. Pak skříň převalil na bok, aby se jevila, že ji při výskoku převrátil.

Rychle zaběhl mezi další harampádí a ukryl se. Doufal, že se gang na jeho lest chytne a on tak vyvázne bez úhony. Ale i tak mu bylo jasné, že je to jen dočasné řešení. Pokud ho dokázali tak rychle vypátrat, jistě si brzy zjistí, kde bydlí a budou ho vydírat prostřednictvím jeho rodiny. V uších se mu rozléhal tlukot srdce. Snažil se zvuk potlačit a zachytit rachot ze schodiště, ale nedokázal se soustředit. Hlavou mu probíhaly vzpomínky.

Náhle se zastavil u svojí babičky.

Bylo to už několik let, co onemocněla. Tehdy jí našel její manžel u televize, jak se nehýbá a nemluví. Jelikož už nebyl pohybově nadán, mobilním telefonem zalarmoval svého vnuka – Tonda a ten přispěchal na pomoc. Zavolal na rychlou záchrannou službu a o několik minut později už sanitka vezla babičku do nemocnice.

Diagnóza byla hrozná – mrtvice, která trvala dost dlouho na to, aby její mozek utrpěl vážná poranění. Mnoho nervových buněk odumřelo. Výsledkem byla omezená pohybovost a schopnost mluvit.

Tonda byl v zoufalé situaci. Na vše zůstal sám, stejně jako dnes. Rodiče ztratil, když byl ještě malé dítě. S celou rodinou – oba rodiče, bratr a on – jeli na chatu do Krkonoš. Otec byl dost unavený. Měl za sebou noční směnu. S otupělou pozorností přehlédl zatačku, ve velké rychlosti sjel do příkopu a narazil do stromu. Matka s bratrem byli na místě mrtví. Otec pak zemřel po dvou týdnech v nemocnici na následky těžkých vnitřních zranění. On jediný přežil a byl svěřen do péče babičky. To ona byla zodpovědná za jeho výchovu a vzdělání. Moc jí dlužil a přál si, aby se jí za její snahu mohl někdy v budoucnu odvděčit.

Když babičku postihla mrtvička, cítil, že ten okamžik právě přišel.

Trávil u ní v nemocnici každou volnou chvíli. Držel ji za ruku a vyprávěl jí o svém dětství. Věřil, že vzpomínkami babičku přiměje bojovat. Výsledky však zlepšení nenaznačovaly. Bezmoc ho svírala den ode dne víc. Tak rád by své babičce nějak pomohl, ale věděl, že on nic nezmůže. Byla odkázána na pomoc lékařů a onu bytost z nebes. Když se babičky stav zhoršil a lékaři mu sdělili, že se rána nedožije, všechno úsilí vzdal.

Z nemocnice odešel dříve.

S pocitem, že už tu tíhu sám neunes, obvolal své kamarády a domluvil si s nimi sraz v hospodě.

Tam se jim svěřil s mozkovou příhodou své babičky. Jeho kamarádi si to samozřejmě nenechali pro sebe a svěřili se s touto Smutnou zprávou i svým manželkám a maminkám.

Následujících dnech se, jako zázrakem, babička začala uzdravovat. Nebylo to sice už to samé jako předtím, ale na WC si došla a občas nějaké to slovo vyloudila. Každý v tom viděl zásah boží, ale Tomáš měl tehdy dost času o tom přemýšlet, když hodiny a hodiny trávil vedle babiččina lůžka v nemocnici a měl tak přehled o veškerém dění.

Tehdy ho napadlo, že za tím vším stojí víra babiččino a jeho blízkých, která jí pomohla se vyléčit. Vždyť už druhý den, po srazu se svými přáteli, se babičce udělalo znatelně lépe. Doktoři nad tím kroutili nechápavě hlavou. Samozřejmě, že byli rádi. Každé úmrtí, byť z pochopitelných důvodů, pro ně znamenalo šrám na jejich neposkvrněné kariéře.

Z rozjímání Tonda vyrušily hlasy z chodby. Gang dorazil k půdě. Bylo slyšet lomcování dveřmi a bušení pěstí do výplní za doprovodu peprných komentářů.

„Ty hajzle! Votevři!“

„To se rozumí, nebo dostaneš víc nabančeno,“ přidal se další.

„Rozmáčknu tě jako komára.“

„Buďte zticha!“ zařval velitel s vyčítavým pohledem na posledního řečníka. Dav se zklidnil. „Ty!“ ukázal na nejsilnějšího z mužů, „dveře jsou starý! Pořádně se rozběhni a rozbij je!“ Na chvíli se odmlčel. Z výrazu tváře šlo usuzovat, že přemýšlí. „A dej si na čas. Ať zbytečným kraválem nevzbudíš celej dům. Z půdy není úniku...“

„Jak to můžete vědět šéfe?“

„Tahle čtvrt' mi přišla povědomá a teď jsem vzpomněl, že jsem zde strávil své dětství. Už je to dávno, ale vybavuje se mi každý kout.“

Tonda dostal strach. Přikrčil se co nejvíce za jakési desky z dřevotřísky. Šéf jeho past určitě prokoukne a jeho kumpáni ho dopadnou.

Při té představě ho polil mráz po zádech.

Po pár nárazech dveře povolily a rozlítly se po půdě. Prostory zalilo světlo z chodby.

„Všechno prohledat!“ zavelel vůdce a než se stačil rozkoukat, zbytek gangu, čítající čtyři muže, se rozběhl po půdě. S půdními poklady si nebrali servítky. Bylo znát, že pro ně Tondovo dopadení znamená vše. Převraceli skříně za doprovodu ohromného hluku, jenž způsobovalo padající nádoby, které se rozbíjelo o zem. Nezasvěcený pozorovatel by odpřísáhl, že je v porcelánce.

„Neflákejte se! Prohledejte každý kout! Tady nezůstane kámen na kameni! Je to jasné?“ motivoval velitel svůj tým drsnými gesty. Pak si všiml podivně převráceného botníku pod oknem a rozběhl se k němu, jakoby chtěl ukrojit největší kus z pomyslné odměny za dopadení zloděje. Prohlédl si situaci okem zkušeného stopaře a zavelel: „Všeho nechat! Mám stopu.“

Chlapi se k němu seběhli. Tonda si oddychl. Než si šéf svolal své ovečky, jedna z nich se právě motala kolem Tondovo skřýše. Plamínek naděje se zapálil. Setřel si z čela pot a uklidnil se. Vyčkával, co se bude dít.

„Zvedněte tu červivou skřín' a vylezte na střechnu.“ vydával velitel rozkazy dál. Cítil, že má zloděje téměř na dosah ruky. Při představě, jak si z dopadeným pohraje, aby z něj vytloukl doznání, mu v očích zajiskřilo. Na podobné úkoly si ho šéf vybíral pokaždé a jemu to dělalo náramně dobře. Doznání získal pokaždé, neúspěch neznal a šéf to věděl. A co bylo nejdůležitější, dokázal to penězi náležitě ocenit. Už se viděl, jak si pořídí novou káru, když mu oči sklouzly na zaprášenou zem za jeho gangem, kde spatřil stopy jdoucí kamsi do zadních potměných prostor půdy.

„Vy dva,“ ukázal na hochy, „sledujte ty stopy kam vedou! Ostatní pokračujte!“

Tonda znejistěl.

O chvíli později se velitelovo domněnka potvrdila.

V okně se objevil jeden z kumpánů, kteří prohledávali terén na střeše.

„Šéfe! Tudy jít nemohl, sklon je příliš strměj. Sotva se tu udržíme.“

„Slezte zpátky, ten hajzl musí být někde tady.“

Tonda strachy přestal dýchat. V uších mu hučela proudící krev. Je konec! Neskočili na to!

Vzpomněl si, jak se později babičce stala stejná příhoda a prodělala další mrtvičku. Stáří se ošálit nedá. Tonda to však nevzdal a svěřil se o své babičce zase několika svým známým a příbuzným.

A výsledek?

Babička se z toho opět vysekala.

Tonda se při vzpomínce na uzdravenou babičku usmál. Trvalo to však jen krátce, než se navrátil do reality.

Velice tvrdé reality.

Teď byl ve zcela jiné situaci. Nejen že nikdo o něm nevěděl, a tak se za něj nemohl modlit, aby se dostal z této šlamastiky, ale byl si navíc jist, že ti všichni, jenž ho pronásledují, usilují ve svých myslích o jeho smrti.

Přemýšlel, kde se stala chyba. Proč spadl až na dno. Ale nebylo mu to nic platné. Gang chtěl jeho krev, kterou smění za slibnou odměnu. A on to cítil ve vzduchu. Byla to jen otázka času. Začal se modlit.

Stále dokola opakoval větu: „Velký soucit znamená žít!“

„Velký soucit znamená žít!“

Spontánně se mu v mysli zrodila zkratka. „VSZŽ!“

Měl pocit, že čím vícekrát vysloví tuto formuli, tím získá větší šanci změnit svůj, již tak zpackaný, osud.

„VSZŽ!“

„VSZŽ!“

„Tady je ta svině!“ zařval jeden z lovců, když odhodil svrchní desku a světlo osvítilo, do té doby, zahalený půdní prostor neproniknutelnou tmou. Pro Tonda si šáhly velké mozolnaté ruce. Instinktivně se zakryl pažemi.

Šéf gangu se ani nenamáhal ptát zloděje, kde jsou ukradené peníze. Poručil svým kumpánům pevně podržet Tonda a s nadšením se vrhl do svých povinností.

„VSZŽ!“

„VSZŽ!“

„VSZŽ! VSZŽ! VSZŽ!“ mumlal stále dokola Tonda.

„Uff!“

„Bum!“

„Au!“

„Bum! Bum! Bum!“

Na Tondovo břicho dopadala jedna rána za druhou.

O pár minut později v letitém prachu leželo bezvládné tělo s roztrhanými kapsami. Majitel čerpací stanice dostal, o co ho Tonda večer připravil.